

A B R A H A M V S

ORTELIUS ANTVERPIANVS,

REGIÆ MAIESTATIS GEOGRA-

PHVS BENEVOLIS LECTORIBVS S. D.

Vm omnibus perspectum satis esse credam, quanta sit cognitio-
nis historiarum utilitas, benigne Lector; equidem mihi persua-
deo, neminem penè esse, modò historias primis (quod aiunt) la-
bris gustarit, qui nesciat, quàm necessaria sit ad eas rectè intelli-
gendas, Geographiæ (quæ meritiò à quibusdam Historiæ oculus
appellata est) cognitio. Multa enim in historiis occurrunt, ne
dicam penè omnia, quæ, nisi aliqua locorum cognitione polleas,
non solùm intelligi bene non possunt, verùm etiam contrà quàm
debeant nonnunquam intelliguntur, vt fit, cùm in aliis, tum po-
tissimùm in Regum, Imperatorumque expeditionibus, in diuersis gentium migrationi-
bus, & in clarissimorum virorum diuersarum Regionum perlustrationibus, peregrina-
tionibusque. Quod cùm experientia ipsa doceat, non est quòd ego hęc latius declarem.
Hæc verò tam necessaria Geographiæ cognitio, vt multi egregij & docti viri testati sunt,
ex Tabulis Geographicis longè facillimè peti addiscique potest. Atque vbi aliquantu-
lum harum Tabularum vsui adfueuerimus, vel mediocrem etiam Geographiæ inde co-
gnitionem adepti fuerimus, quæcunque leguntur, Tabulis his quasi rerum quibusdam
speculis nobis ante oculos collocatis, memoriæ multò diutius inhaerent. quo fit, vt tum
demùm cum fructu aliquo, quæ legimus, percipere videamur. Omitto iam, multò iucun-
diorem videri, & esse, historiarum lectionem, si Tabulis ob oculos propositis liceat quasi
præsentem, res gestas, aut loca in quibus gestæ sunt intueri. Nam quantoperè iuuenimur,
cùm in sacris literis Israëlitarum iter ex Ægypto per mare rubrum & immensam propè
solitudinem in terram promissam factum legimus, si Palæstinæ Tabula inspecta, id quasi
præsentem videamus; quemuis existimo sæpius experiri. Quæ cùm ita sint, quantoperè
impediantur, retineanturque, imò retrahantur etiam sæpè in ipso cursu, historiarum stu-
diosi, facile est videre, cùm vel omnes Regionum descriptiones non possint haberi; vel si
haberi quidem possint, cariores sint, quàm vt quiuis possit, præsertim cùm plurimi sint
tenuioris fortunæ, coèmere. Multi enim sunt, qui delectantur quidem Geographia vel
C'orographia, in primis verò Tabulis, quæ de Regionum descriptionibus, delineatio-
nibusque variæ exstant: sed, quoniam aut non habent quod iis comparandis impendant;
aut, si quidem habeant tantum, quanti illæ valere solent, impendere nolunt, ab iis absti-
nent; nec sibi ipsis satisfaciunt. Sunt etiam qui cùm habeant quo emant, emere quàm lu-
bentissimè vellent, nisi locorum angustia obstarer, quò minus latæ Chartæ explicari &
inspici commodè possint. Nam, vt verum fatear, magnæ illæ & amplæ Geographicæ
Chartæ conuolutæ, non ita commodæ sunt; nec, cùm aliquid fortè legitur, inspectu faci-
les. Omnes verò ordine parieti expansas adfigere volenti, opus esset, non modò amplissi-
ma, latissimaque domo, verùm etiam Regio quodam Theatro. Hæc ego sæpenumero
expertus, cogitare cœpi, quæ ratio inueniri posset, hisce, quæ iam dixi, incommodis, me-
dendi, vel vt diminuerentur aliquo modo; vel, si fieri posset, vt omnino è medio tollerentur.
ac tandem visum est, hac ratione, quam in hoc libro nostro (cui (vti speramus, singu-
lisque optamus) quiuis facillè locū inter suos libros dare poterit) obseruauimus, fieri posse.

Quo verò intelligas, quid à nobis in hoc Theatro nostro præstitum sit, quidve de eo
tibi sit expectandum, id tibi hęc paucis explicandum esse duxi. Primò, nobis animus fuit

repræsentare tibi, quicquid in vllis Geographicis aut Chorographicis Chartis hinc inde tam recenter, quàm nuperrimè multis abhinc annis (quo factum est, vt earum etiam multæ nunc inueniri nequeant) in lucem editis, vnquam habueris, vel etiam num habeas. quod vt præstaremus, hac ratione sumus opus aggressi. Omnium Regionum, quarum Geographica Tabulæ exstant, vnâ nobis (quarundam enim sunt plures) nostro iudicio omnium optimam proposuimus: quæ tametsi esset aliquando magna & lata, in eam tamen formam contraximus, vt nostro operi conueniret, ac vno, tota absolueretur folio: vel, quemadmodum aliquoties factum est, vti videri licet, vno, continerentur plures: nulla tamen, ne vel minima re omiſsa, quæ erat in maiore obuia, nullâve mutata: nisi quod sæpius, quæ in primis vix legi poterant, ea ita in nostris expresserimus, vt legi faciliè à quolibet possent. Interdum verò, vbi res ipsa admonuit, & locus tulit, quorundam locorum vulgaribus nominibus adscripsimus antiqua. quod, vti putamus nobis bona ipsorum Auctorum venia licuisse, sic speramus, priscarum historiarum lectoribus, obseruatoribusque, fore non ingratum. In Tabulis, quæ Auctorum nomina habent, nihil (vt diximus) est à nobis immutatum, exceptis duabus aut tribus Belgicarum Regionum maritimis oris, quas mare, post, quam ab Auctoribus descriptiones earum editæ sunt, multum mutauit, quemadmodum (exempli gratia) in Flandria, è regione Zelandiæ, non longè ab oppido VVatervliet, vbi maris beneficio post eius loci descriptionem editam, Continenti multum accreuit: nos, pro vt hoc tempore is locus est, (accepta eius Topographia à clarissimo nobilissimoque & stemmate & literis viro, D. MARCO LAVRINO, istius loci Domino) formam, Regionis ipsius hodierni situs declarandi studio, mutauimus. In aliis verò, quæ nullum habebant Auctoris nomen, fuimus paulò audaciores: in quibus & mutauimus aliquoties pro nostro iudicio quædam, & quædam detraximus, & quædam etiam nonnunquam, pro vt res videbatur postulare, adieciimus. Quarundam etiam Regionum, ad seriem nostram aliquo modo complendam, nouas primi pro nostro modulo Tabulas confecimus, vt quàm paucissimæ, quoad hoc tempore fieri posset, decessent. In istis, quas diximus Auctorum nominibus additis, contrahendis, ea fide vsi sumus, vt non modo à Lectore nos gratiam speremus inituros: verum ab ipsis etiam auctoribus. aut ita saltem egisse, vt neminem meritò pudere huius nostræ, quæcunque etiam est, possit, imò hanc paruam nostram non minus, quàm illam magnam pro sua & agnoscere possit & habere. Studuimus enim & ipsis Auctoribus hoc nostro labore, si non gratificari, saltem non displicere. Nec aliorum hoc tempore mores sumus imitati, qui vt noui aliquid in lucem videantur edere, nil faciunt aliud, quàm huiusmodi Auctorum opera & labores mutare, atque ex bonis sæpè aliquid quod bonum non est, vulgò pro bono vendere, quibusdam nunc adiectis, nunc detractis, & ipsius Auctoris nomine dissimulato, vel appposito suo, vel ficto quopiam, quò nouitatis gratia placeat vulgo, vendique possit, vt pecuniam quouis modo corradant. Nos enim insana illa auri fame non sumus ad hunc laborem impulsæ: sed nostra ad studiosos harum rerum adiuuandos propensa voluntate, posthabita omni ex alieno labore vanæ gloriolæ aucupandæ occasione. Quid enim erat opus, cum aliorum, quæ extent Tabulæ, nostro satisfacerent operi, nouas facere?

Erunt fortassis, qui plures in hoc nostro Theatro particulares Regionum descriptiones desiderabunt, (quemadmodum cuius naturæ ductu optabit procul dubio patriæ suæ descriptionem hæc extare) verum ij sciant, eas, quæ hîc non habentur, non esse aut nostra negligentia omiſsas, aut quòd iis sumptus impendere veriti fuerimus: sed quia aut nullas vnquam viderimus, aut ad nostras manus nunquam vllæ venerint. Quòd si est quispiam, qui huiusmodi vel habeat, vel sciat haberi posse, eum oratum etiam atque etiam velimus, vt nobis earum copiam faciat, certò promittentes, eas nostro sumptu non sine gratiarum actione, & honorifica nominis sui mentione, separatim exculpendas curaturos, vt huic deinde libro, suo loco, aut vbi quisque volet, adiungi possint.

De

De ordine quoque in Tabulis his collocandis à nobis obseruato, ratio quoque tibi, candide Lector, reddenda videtur; vt, si sint fortè, quibus aliter collocari debuisse videantur, iis hac nostra exponenda vel satisfaciamus, vel nos, quod officium postulare videbatur, saltem excusemus. Primò omnium, Tabulam vniuersum terrarum orbem complexam exhibemus, deinde eius præcipuas partes; veluti sunt, Europa, Asia, Africa & America: naturam secuti, quæ semper antè, quàm partes sint, totum aliquod, cuius illæ sint, necesse est esse. His subiecimus harum partium singulas Regiones ab Occidentaliore Orbis parte exorssi, Ptolemæum Geographorum Principem, & ceteros penè omnes imitati. Sicque Americæ prouinciæ primò prodeunt: exin Britannicæ insulæ, pòst Hispaniæ, deinde Galliæ: Hinc Germaniam petimus, cuius Regionibus perlustratis, ex Heluetia transimus in Italiam huic contiguam, singulas eius quoque visuri prouincias. Inde in Græciam nauigauimus. vnde in Sclauoniam profecti, singulas Prouincias, quibus vsus est linguæ Sclauonicæ, vti sunt Hungaria, Transsylvania, Polonia, Scandia, & Russia, perspeximus. Hoc modo Europa absoluta, ad Isthmum, qui est inter fontes Tanaïs, & Oceanum Septentrionalem, Europæ ac Asiæ terminum venimus; eoq. in Asiam; quam contemplati, in Africam per angustias, quæ sunt inter intimum sinus Arabici recessum, & Mediterranei maris Sirbonim lacum, descendimus. Vnde per Ægyptum, Barbariamque ad fretum Gaditanum peruenimus. quo traiecto, domum, vnde eramus egressi, tandem reuertimur, viatori similes, vel peregrinanti cuiuspiam, qui Nationibus singulis, & Regionibus, longo ordine, quo sibi inter se coniunctæ sunt, nulla præterita, perlustratis, tandem, vnde exierat, lætus atque incolumis redit.

Hactenus de ipsis Tabulis; nunc de Tabularum auersâ parte dicemus. Quoniam visum nobis est, ingratum Lectori aut Spectatori fore, foliorum terga ita vacua videre & omnino inania; statuimus ibi singularum Tabularum breuem quandam declaratiunculam adscribere, eodem modo quo in ipsis Tabulis diximus à nobis esse factum; nullius, qui nobis vsui fuerit, nomine omisso aut dissimulato. In fine, hisce adiecimus omnium, quotquot vel nouimus, vel habuimus, Auctorum nomina; è quibus singularum Regionum plenior cognitio (si quispiam requirat) peti possit. Quapropter Geographiæ candidati habebunt hic, his Auctoribus ordine adscriptis, & Auctorum Tabularum Geographicarum Catalogo, quem libro præfiximus, ac his ipsis demùm Tabulis, quandam quasi officinam omni instrumentorum apparatu instructam; è qua, si forsân vel ad librum aliquem, vel ad Regionum descriptiones sibi deesse quippiam sentiant, leui, imò nullo negotio videre possint, vnde id peti queat.

Hæc sunt quæ putauimus Lectori esse indicanda. Supereft, vt singulos oremus, ne alio animo hunc laborem nostrum excipiant, quàm quo à nobis & inchoatus est & absolutus, ac tandem in lucem editus. Vale, & fruiere; atque FRANCISCI HOGENBERGI artificiosæ manui, cuius vnus indefatigabili diligentia ferè omnes hæ Tabulæ cælatae sunt, bene faucto. Antverpiæ M. D. LXX.

HADRIANI IVNII HORNANI IN HOC THEATRVM.

*Terrarum tractus, calum, anfractusque profundi,
Certius vt radio scriberet Ortelius,
Raptatum Phæbus supera in conuexa retraxit,
Multiplicique auxit cognitione virum.
Inde hic despicens terras, freta, templaque cali,
Distinxit spatiis omnia regna suis.*